

TVIRTINU

VU TF dekanas

prof. dr. Tomas Davulis

Viešosios teisės katedros vedėjas

doc. dr. Haroldas Šinkūnas

**VILNIAUS UNIVERSITETAS
TEISĖS FAKULTETAS
VIEŠOSIOS TEISĖS KATEDRA
TEISĖS ISTORIJOS MOKSLO CENTRAS**

**2020 m. veiklos
ATASKAITA**

(Teisės istorijos mokslo centro 2021 m. sausio 11 d. posėdžio protokolo Priedas Nr. 1)

Teisės istorijos mokslo centras įsteigtas 2009 m. spalio 30 d. VU TF Tarybos nutarimu; iki 2016 m. rugsėjo 1 d. vadintas Teisės istorijos institutu.

Misija: tirti istorinių Lietuvos viešosios teisės institutų genezę ir raidą, atskleisti jų formavimosi ir vystymosi dėsnius, identifikuoti jų bendrus (būdingus Vakarų teisės tradicijai) ir unikalius (būdingus Lietuvos teisės tradicijai) požymius, nustatinėti jų sąsajas su aktualia Lietuvos Respublikos teise ir teikti visuomenei vientisą integruotą XIII–XX a. Lietuvos viešosios teisės istorijos viziją.

Mokslo centro vadovas: prof. dr. (HP) Jevgenij Machovenko.

Mokslo centro nariai: doc. dr. Vaidotas A. Vaičaitis, dr. Dovilė Valančienė, dokt. Indra Burneikaitė, dokt. Tadas Lukošius.

Mokslo centro 2020–2022 m. tyrimų tema „Lietuvos Steigiamojo Seimo šimtmetis: Lietuvos konstitucinės ir viešosios teisės retrospektyva ir perspektyva“, akronimas LSSŠRP;
TF Viešosios teisės katedros 2019–2021 m. MTEP programa „Demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių užtikrinimo problemos skaitmeniniame amžiuje“;
TF 2019–2021 m. MTEP programa „Skaitmeninių technologijų ir dirbtinio intelekto iššūkiai teisinei sistemai“.

**Mokslo centro produkcija ir atlikti darbai:
Knygos:**

1. LASTAUSKIENĖ, G.; LATVELĖ, R.; MACHOVENKO, J.; MURAUSKAS, D.; STONYS, A.; VALANČIENĖ, D. *Teisės teorija*. – Vilniaus universiteto vadovėlis. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2020, 408 p. ISBN 978-609-07-0417-2;

Straipsniai (mokslo, profesiniuose ir informaciniuose leidiniuose):

1. MACHOVENKO, J.; VALANČIENĖ, D. Constitutional Foundations for the Coordination of Received and National Lithuanian Law in 1918–1920. *Конституційно-правові академічні студії = Constitutional and Legal Academic Studies*, 2020, Випуск 2 = Issue 2, с. 69–77. ISSN 2663-5399 (Print) ISSN 2663-5402 (Online);
2. МАХОВЕНКО, Е. Г. Конституционный статус Учредительного сейма Литвы 1920–1922 гг. Іш: *Українське правознавство в антропологічному вимірі та європейському правовому просторі: історія, сучасність, перспективи: до 70-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України*: матеріали XL Міжнародної історико-правової конференції, 30 травня – 2 червня 2019 р., м. Умань. Київ–Херсон: Олді-Плюс, 2020, с. 118–128 = *Ukrainian Jurisprudence in the Anthropological Dimension and in the European Legal Space: History, Modernity, Prospects: to the 70th Anniversary of the Foundation of Koretsky Institute of State and Law of NAS of Ukraine*: Materials of the XL International Historical Juridical Conference, May 30 – June 2, 2019, Uman. Kyiv–Kherson: Oldi-Plius, 2020, p. 118–128 ISBN 978-966-289-482-0;
3. VAIČAITIS, V. A. Lithuania (Lithuanian constitutional law). In *International Encyclopaedia for Constitutional Law*. Eds. Prof. Dr. Alen, Andre; Dr. Haljan, David. Wolters Kluwer, 2020, p. 1–116;
4. VAIČAITIS, V. A. Specialieji teisiniai režimai Lietuvos teisinėje sistemoje. *Teisė*, 2020, t. 117, p. 79–98;
5. VAIČAITIS, V. A. Teisminės valdžios konstitucinė samprata Lietuvoje ir Lenkijoje. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Iuridica*, 2020, Vol. 93, p. 5–24;
6. VAIČAITIS, V. A. Teisė į tos pačios lyties sutuoktinių susijungimą arba dar kartą apie Konstitucijos interpretavimą: vieno Konstitucinio Teismo nutarimo atvejis. *Logos*, 2020, Nr. 103, p. 173–184;
7. VAIČAITIS, V. A. Konstitucijos interpretavimo samprata. Іш: *Lietuvos ir Lenkijos konstitucinės teisės aktualijos: straipsnių rinkinys*. Sud. Šinkūnas, Haroldas. Vilnius: Vilniaus Universiteto leidykla, 2020, p. 115–133;
8. VAIČAITIS, V. A. Ar galima Lietuvoje dėl užkrečiamųjų ligų epidemijos įvesti nepaprastąją padėtį? Trumpas komentaras. Іш *Teise.Pro*: Teisės naujienų portalas, 2020-12-13 <<https://www.teise.pro/index.php/2020/12/13/v-a-vaicaitis-ar-galima-lietuvoje-del-uzkrečiamuju-ligu-epidemijos-ivesti-nepaprastaja-padeti-trumpas-komentaras/>>;
9. VAIČAITIS, V. A. Dėl Seimo nuotolinio darbo. Іш *Teise.Pro*: Teisės naujienų portalas, 2020-12-02 <<https://www.teise.pro/index.php/2020/12/02/v-a-vaicaitis-del-seimo-nuotolinio-darbo/>>;
10. VAIČAITIS, V. A. Konstitucijai 28-eri. Іш *Teise.Pro*: Teisės naujienų portalas, 2020-10-22 <<https://www.teise.pro/index.php/2020/10/22/v-a-vaicaitis-konstitucijai-28-eri/>>;
11. VAIČAITIS, V. A. 2020 m. liepos 30 dienos Konstitucinio Teismo nutarimo dictum. Іш *Teise.Pro*: Teisės naujienų portalas, 2020-08-18 <<https://www.teise.pro/index.php/2020/08/18/v-a-vaicaitis-2020-m-liepos-30-dienos-konstitucinio-teismo-nutarimo-dictum/>>;
12. VAIČAITIS, V. A. Konstituciniai pamastymai apie teisinę situaciją dėl Aukščiausiojo Teismo pirmininko pareigų. Іш *Teise.Pro*: Teisės naujienų portalas, 2020-06-17 <<https://www.teise.pro/index.php/2020/06/17/v-a-vaicaitis-konstituciniai-pamastymai-apie-teisine-situacija-del-auksčiausiojo-teismo-pirmininko-pareigu/>>;

13. VAIČAITIS, V. A. Keletas minčių apie išimtinės padėties teisinio režimo konstitucinį vertinimą Lietuvoje. Iš *Teise.Pro*: Teisės naujienų portalas, 2020-05-01 <<https://www.teise.pro/index.php/2020/05/01/v-vaicaitis-keletas-minciu-apie-isimtines-padeties-teisinio-rezimo-konstitucini-vertinima-lietuvoje/>>;
14. VAIČAITIS, V. A. „Lietuva nėra naujas projektas, o veikiau tradicija, kurios šaknis turime puoselėti ir tęsti“. Iš *Bernardinai.lt*, 2020-03-12 <<https://www.bernardinai.lt/2020-03-12-lietuva-nera-naujas-projektas-o-veikiau-tradicija-kurios-saknis-turime-puoseleti-ir-testi/>>;
15. VAIČAITIS, V. A. „Atstatyti“ Lietuvos valstybę reiškia ne tik apginti, bet ir naujai kurti bei puoselėti. Iš *Bernardinai.lt*, 2020-02-16 <<https://www.bernardinai.lt/2020-02-16-atstatyti-lietuvos-valstybe-reiskia-ne-tik-apginti-bet-ir-naujai-kurti-bei-puoseleti/>>;
16. SAULIUS, T.; VALANCIENE, D.; BILAN, S. Critical thinking in contemporary business education: philosophical perspectives. *Transformations in business & economics = Verslo ir ekonomikos transformacijos*, 2020, 19(2), 21–37;
17. VALANCIENE, D. et al. Mindfulness – the best way to reduce stress at work? Some theoretical and empirical insights. *Transformations in business & economics = Verslo ir ekonomikos transformacijos*, 2020, vol. 19, iss. 2B (50B), p. 907–922;
18. LUKOŠIUS, T. The phenomenon of medieval Ius commune: the past of Europe’s legal future? *Vilnius University Open Series*, (6), 2020: *The Future Decade of the EU Law*, pp. 108–119. doi: 10.15388/OS.LAW.2020.10. <<https://www.zurnalai.vu.lt/open-series/issue/view/1776>>;

Pranešimai tarptautinėse ir nacionalinėse mokslo konferencijose:

19. MACHOVENKO, J. Pranešimas „Teisės istorijos ir teisės teorijos susiliejimo perspektyva: Vilniaus universiteto Teisės fakulteto patirtis“ XI tarptautinėje mokslinėje praktinėje konferencijoje, skirtoje Ukrainos NMA akademiko Ju. S. Šemšučenko 85-osioms gimimo metinėms ir 55-osioms mokslinės veiklos pradžios metinėms paminėti „Teisės mokslo ir švietimo organizavimas Ukrainoje ir pasaulyje: istorinė patirtis, dabartinė būklė ir ateities perspektyvos“, Kijevas (Ukraina), 2020 m. gruodžio 22 d. = „Організація юридичної науки та освіти в Україні й світі: історичний досвід, сучасний стан та майбутні перспективи: XI Міжнародна науково-практична конференція до 85-ліття від дня народження та 55-ліття від початку наукової діяльності академіка НАН України Ю. С. Шемшученка“, Київ, 22 грудня 2020 року;
20. LUKOŠIUS, T. Pranešimas „The Phenomenon of Medieval Ius Commune: The Past of Europe’s Legal Future?“ 2020 m. gegužės 8–9 d. vykusioje tarptautinėje doktorantų ir jaunųjų teisėtyrininkų konferencijoje „The Future Decade of the EU Law“;

Recenzijos, vertinimai, atsiliepimai ir ekspertinės išvados dėl mokslo produkcijos:

21. MACHOVENKO, J. 3 (trys) periodiniame leidinyje „VU mokslo darbai. TEISĖ ISSN 2424-6050 (Online) ISSN 1392-1274 (Print)“ publikuoti pateiktų straipsnių recenzijos;
22. MACHOVENKO, J. 1 (viena) daktaro disertacijos (Vaidas Kontrimas, „Žalos, sukeltos nesąžiningos konkurencijos veiksmais, atlyginimo problemos“) recenzija, atlikta VU TF doktorantūros komiteto pavedimu (2020-05-07).
23. VAIČAITIS, V. A. 1 (viena) periodiniame leidinyje „VU mokslo darbai. TEISĖ ISSN 2424-6050 (Online) ISSN 1392-1274 (Print)“ publikuoti pateikto straipsnio recenzija;

Daktaro disertacijos ir mokslinių rengimas:

24. MACHOVENKO, J. VU TF Doktorantūros komiteto narys;
25. VAIČAITIS, V. A. VU TF Doktorantūros komiteto narys;

26. BURNEIKAITĖ, I. Pateikė Viešosios teisės katedrai svarstyti disertaciją „Mokestinių prievolių vykdymas Lietuvoje: nuo retrospektyvinės teisės analizės link aktualių teisinių priemonių, skatinančių tinkamą mokestinių prievolių vykdymą“;

Mokslo žurnalų, rinkinių ir leidinių rengimas ir redagavimas:

27. MACHOVENKO, J. Periodinio leidinio „VU mokslo darbai. TEISĖ ISSN 2424-6050 (Online) ISSN 1392-1274 (Print)“ redaktorių kolegijos atsakomasis sekretorius: <<https://www.zurnalai.vu.lt/teise/about/editorialTeam>>;
28. MACHOVENKO, J. Periodinio leidinio (mokslo žurnalo) „Studia z dziejów Państwa i prawa polskiego (ISSN: 1733-0335)“ redaktorių kolegijos narys: <<https://szd.ka.edu.pl/>>;
29. MACHOVENKO, J. Recenzuojamo mokslinio žurnalo "Конституційно-правові академічні студії = Constitutional and Legal Academic Studies" ISSN 2663-5399 (Print) ISSN 2663-5402 (Online) redaktorių kolegijos narys <<http://konstlegalstudies.com.ua/en/editorial-board>>;
30. VAIČAITIS. V. A. Užsienio teisės žurnalo "Vienna journal on international constitutional law (ICL)" mokslinis ekspertas (recenzijoms *peer review*);
31. VAIČAITIS. V. A. Užsienio teisės žurnalo "The journal of University of Latvia. Law" mokslinis ekspertas (recenzijoms *peer review*);

Mokslo konferencijų ir projektų rengimas ir vykdymas, stažuotės ir mokymai:

32. MACHOVENKO, J. 2020 m. vasario 24 d. – 2020 m. balandžio 15 d. sėkmingai įvykdė tęstinį projektą „Duomenų bazės „Lituanistika“ plėtra“ (projekto kodas 09.3.3-ESFA-V-711-01-0002) – pateikiau individualias ekspertines išvadas dėl humanitarinių ir socialinių mokslų publikacijų tinkamumo Lietuvos mokslo tarybos valdomai tarptautinei mokslo duomenų bazei „Lituanistika“ (pareigos projekte – ekspertas; sutartis Nr. ASA-LIT-S0009-2020-0023; pateikiau ekspertines išvadas dėl 40 publikacijų, kurių bendra apimtis yra 61,54 a.l.; galutinė ataskaita patvirtinta);
33. MACHOVENKO, J. 2020 m. sėkmingai vykdė (drauge su prof. dr. T. Davuliu ir prof. habil. dr. G. Švedu) Lietuvos mokslo tarybos finansuotą mokslo projektą „Vilniaus universiteto mokslo darbų žurnalo „Teisė“ leidyba“, akronimas ŽURNALASTEISĖ. Projekto biudžetas 23 532 EUR; Valstybinės lituanisnių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programos sklaidos projektų konkursas, Programos uždavinys: 3. Leisti lituanistinius darbus (įskaitant ir elektroninę leidybą), Uždavinio priemonė: 3.2. leisti periodinius lituanistinius mokslo žurnalus; paraiškos registracijos Nr. P-LIP-19-48; trukmė 2019 m. balandžio 1 d. – 2021 m. gruodžio 31 d.; pareigos projekte – vykdytojas, vyriausiasis mokslo darbuotojas;
34. VAIČAITIS, V. A. Interaktyvaus nuotolinio renginio, skirto Kovo 11-tajai paminėti, įvykusio 2020 m. kovo mėnesį organizatorius (pavieni studentai ir specialistai bei jų komandos varžėsi atlikdami interaktyvias užduotis, kuriomis buvo ieškoma geriausių sprendimų Lietuvos suvereniteto atkūrimui bei išlaikymui, formuojant politinius sprendimus ir kuriant teisinį dokumentą, atkursiantį Lietuvos nepriklausomybę);
35. LUKOŠIUS, T. Dalyvavo 2020 m. rugsėjo 25 d. MRU organizuotoje konferencijoje „Lietuvos teisės tradicijos raida“;
36. LUKOŠIUS, T. Dalyvavo tarptautinėje doktorantų ir jaunųjų teisėtyrininkų konferencijoje „Law 2.0.: new methods, new laws“ (VU);
37. LUKOŠIUS, T. Dalyvavo 2020 m. gegužės 8-9 d. vykusioje tarptautinėje doktorantų ir jaunųjų teisėtyrininkų konferencijoje „The Future Decade of the EU Law“ (VU);
38. LUKOŠIUS, T. Dalyvavo 2020 m. vykusiuose VU Teisės fakulteto doktorantų seminaruose;

Mokslo tyrimų organizavimas ir administravimas, narystė mokslo organizacijose:

39. MACHOVENKO, J. Lietuvos mokslo tarybos valdomos tarptautinės mokslo duomenų bazės „Lituanistika“ ekspertas;
40. VAIČAITIS, V. A. Tarptautinės teisės ir socialinės filosofijos asociacijos (*International Association for the Philosophy of Law and Social Philosophy, IVR*) Lietuvos sekcijos valdybos narys;
41. VAIČAITIS, V. A. Tarptautinės konstitucinės teisės asociacijos (*International Association of Constitutional Law, IACL*) narys;
42. VAIČAITIS, V. A. Baltijos studijų plėtros asociacijos narys (*Association for the advancement of Baltic studies, AABS*);
43. VAIČAITIS, V. A. Lietuvos mokslo tarybos ekspertas;
44. VAIČAITIS, V. A. Europos vietos savivaldos chartijos Nepriklausomų ekspertų grupės narys, Strasbūras, Europos Taryba (Member of the Group of Independent Experts on the European Charter of Local Self-Government) nuo 2018 m.: <https://www.coe.int/en/web/congress/group-of-independent-experts-on-the-european-charter-of-local-self-government-gie->;
45. VAIČAITIS, V. A. Studijų vertinimo komisijos (prie Studijų kokybės vertinimo centro) narys;
46. VALANČIENĖ, D. Evoliucinės teisės analizės draugijos (*The Society for Evolutionary Analysis in Law (SEAL)*) narė;
47. VALANČIENĖ, D. Tarpdisciplininio socialinių mokslų tinklo (*Interdisciplinary Social Sciences Research Network*) narė;
48. VALANČIENĖ, D. Kembridžo neuromokslo draugijos (*The Cambridge Neuroscience Society (CamBRAIN)*) narė;

Mokslo populiarinimas:

49. MACHOVENKO, J. 2020 m. sausio mėn. dalyvavo "Mokslo sriubos", astronomijos populiarinimo blogo „Konstanta 42“ bei portalo *technologijos.lt* organizuotame Mokslo populiarinimo rašinių konkurse 2019 (Konkurso tikslas – populiarinti mokslą, skatinti mokslu besidominčius žmones populiariai pristatyti mokslo atradimus bei ugdyti jų gebėjimus tai daryti) – įvertino 16 į Konkursą atsiųstų rašto darbų;
50. MACHOVENKO, J. 2020 m. spalio 27 d. VU TF Alumni draugijos (atstovaujamos Virginijaus Adučičiaus) užsakymu parengė mokslo populiarinimo straipsnį "Steponas Batoras: teisingumo karžygys";

Studijų plėtra, studentams laisvai pasiekiami mokomoji ir metodinė medžiaga:

51. MACHOVENKO, J. VU TF studentams laisvai pasiekiami susisteminta specialiai rengta vientisa rašytinė medžiaga – paskaitų konspektas „Teisės istorija, pirmoji vientisųjų dieninių studijų programos pakopa, bendrasis privalomasis dalykas, lietuvių kalba“, prieiga per intranetą (VU VMA): <https://emokymai.vu.lt/>;
52. MACHOVENKO, J. VU TF studentams laisvai pasiekiami susisteminta specialiai rengta vientisa rašytinė medžiaga – paskaitų konspektas „Teisės istorija, pirmoji vientisųjų sesijinių studijų programos (Teisė MAN ® studijų modelis) pakopa, bendrasis privalomasis dalykas, lietuvių kalba“, prieiga per intranetą (VU VMA): <https://emokymai.vu.lt/>;
53. MACHOVENKO, J. VU TF studentams laisvai pasiekiami susisteminta specialiai rengta vientisa rašytinė medžiaga – seminarų medžiaga „Teisės istorija, pirmoji vientisųjų dieninių studijų programos pakopa, bendrasis privalomasis dalykas, lietuvių kalba“, prieiga per intranetą (VU VMA): <https://emokymai.vu.lt/>;
54. MACHOVENKO, J. VU TF studentams laisvai pasiekiami susisteminta specialiai rengta vientisa rašytinė medžiaga – seminarų medžiaga „Teisės istorija, pirmoji vientisųjų sesijinių studijų programos (Teisė MAN ® studijų modelis) pakopa, bendrasis

privalomasis dalykas, lietuvių kalba“, prieiga per intranetą (VU VMA): [<https://emokymai.vu.lt/>](https://emokymai.vu.lt/);

55. MACHOVENKO, J. VU TF studentams laisvai pasiekiamą susistemintą specialiai rengtą vientisą rašytinę medžiagą – seminarų medžiagą „Europos *ius commune* Lietuvos teisinėje sistemoje, antroji vientisųjų dieninių studijų programos pakopa, privalomasis studijų šakos „Taikomoji jurisprudencija“ dalykas, lietuvių kalba“, prieiga per intranetą (VU VMA): [<https://emokymai.vu.lt/>](https://emokymai.vu.lt/);

Kita (akademiniai ar profesiniai apdovanojimai, kitas akademinis pripažinimas, kita veikla):

56. MACHOVENKO, J. Teisės fakulteto bendruomenės iškeltas kandidatu į 2020 metų Vilniaus universiteto geriausius dėstytojus.

Prof. dr. (HP) Jevgenij Machovenko